

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K
J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci žalobce **A. P.,** proti žalované **České správě sociálního zabezpečení,** Křížová 25, 225 08 Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 2. 2002, č. xx, vydaného podle zákona č. 261/2001Sb.,

t a k t o :

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Účastníkům se náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í

Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen žalovaná) napadeným rozhodnutím zamítla žádost pana A. P. (dále jen žalobce) o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů (dále jen zákon) s odůvodněním, že bylo prokázáno, že matka žalobce paní A. P. zemřela při odbojové činnosti uvedené v §1 odst. 1 bodě 1 písm. g) zákona č. 255/1046 Sb., na níž se zákon nevztahuje. Za dobu účasti matky v národním boji za osvobození žalobci byla přiznána jednorázová peněžní částka podle zákona č. 217/1994 Sb.

Žalobce v opravném prostředku – nyní žaloba - uvedl, že jeho matka se zúčastnila národního boje za osvobození od 23. 12. 1944 do 11. 2. 1945 i podle písm. e) citovaného ustanovení zákona č. 255/1946 Sb. Otec byl zatčen spolu s matkou gestapem a byli odvlečeni do L. k výslechům a následně pak vězněni v K. k. v B. a na C. Dne 7. 4. 1945 pak byli posláni posledním vlakovým transportem do koncentračního tábora M. k likvidaci, která spočívala v popravě všech účastníků transportu v plynových komorách tábora dne 9. 4. 1945. Trest smrti tak byl vykonán v přímé souvislosti s jeho odbojovou činností. Uvedl, že podle

zákona č. 217/1994 Sb. obdržel 25 000 Kč za popravenou matku a stejnou částku za popraveného otce. Má za to, že zákon vyloučení nároku neobsahuje.

Žalovaná ve svém vyjádření setrvala na původním stanovisku, včetně důvodů, jak jsou uvedeny v napadeném rozhodnutí.

Ze správního spisu, který žalovaná předložila a který vedla společně i pro nárok uplatněný po otci žalobce, vyplynuly tyto rozhodující skutečnosti. Žalobce uplatnil žádost u Okresní správy sociálního zabezpečení v Blansku dne 13. 8. 2001 z titulu účastníka národního boje za osvobození a dále sirotka po účastníku národního boje za osvobození, a to po otci i po matce. Správní spis obsahuje rodný list vystavený Farním úřadem v Kunštátě dne 15. 8. 1945, dokladující, že se žalobce narodil rodičům A. a A. P. dne 3. 1. 1932, úmrtní listy obou rodičů, vystavené týmž farním úřadem a stvrzujícím, že oba rodiče se považují za mrtvé dnem 9. 4. 1945 s pravděpodobným místem úmrtí Mauthausen. Podle osvědčení vydaného Ministerstvem obrany dne 20. 1. 1992 podle § 8 zák. č. 255/1946 Sb. žalobce byl účastníkem domácího hnutí od 23. 10. 1944 do 5. 5. 1945. Podle osvědčení vydaného MO dne 12. 4. 1995 v témže režimu pan A. P. byl účastníkem národního boje za osvobození od 23. 12. 1944 do 11. 2. 1945 jako účastník domácího hnutí a od 12. 2.1945 do 9. 4. 1945 jako čs. politický vězeň. Podle osvědčení vydaného MO dne 2. 4. 1995 byla paní A. P. účastníkem národního boje za osvobození od 23. 12. 1944 do 11. 2. 1945 jako účastník domácího hnutí a od 12. 2. 1945 do 9. 4. 1945 jako čs. politický vězeň. Žalobci byl rozhodnutím žalované přiznán nárok z titulu vlastní účasti v národním boji za osvobození.

Podle § 1 odst. 1 zákona, tento se vztahuje na občany České republiky, kteří splňují podmínky uvedené v § 1 odst. 1 bodě 1 písm. c) až f), v bodě 2 a odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození, a bylo jim o tom vydáno podle § 8 cit. zákona osvědčení nebo kteří mají dokad, který toto osvědčení nahrazuje (dále jen „účastník národního boje za osvobození“. Z toho je zřejmé, že s poukazem na ustanovení citovaného zákona č. 255/1946 Sb. se nárok přiznává oprávněným osobám, jen ve smyslu splněných podmínek ust. § 1 odst. 1 bod 1 písm. c) až f), totiž byl-li příslušníkem první československé armády na Slovensku nebo byl československým partyzánem nebo se zúčastnil aspoň tři měsíce soustavnou činností zahraničního nebo domácího hnutí směřujícího přímo k osvobození republiky Československé nebo Slovenského národního povstání třeba po dobu kratší takovým způsobem, že tato činnost přivodila nebo byla prokazatelně způsobilá přivodit jemu nebo rodině újmu na životě, osobní svobodě nebo zdraví, nebo konečně zúčastnil se povstání v květnu 1945, přičemž za bojů padl nebo byl těžce raněn nebo utrpěl těžkou poruchu zdraví. Z důvodové zprávy, která byla předložena Parlamentu ČR při schvalování tohoto zákona vyplývá, že velmi důležitým krokem k nápravě křivd způsobených nacistickou perzekucí je zákon č. 217/1994 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické perzekuce. Dne 22. 2. 2000 byl přijat zákon č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům čs. zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945. Tyto zákony splnily svůj účel, ale nepostihnuly všechny následky a důsledky perzekuce, zejména u účastníků národního buje za osvobození na domácí půdě. Předkladatelé tohoto zákona chtějí touto cestou narovnat vztah mezi jednotlivými skupinami účastníků boje za osvobození. Je z toho patrné, že nelze podle tohoto zákona postupovat tam, kde jde o jiné kategorie účastníků národního boje za osvobození, které mj. měly příležitost být odškodněny podle jiných a shora citovaných zákonů. Zejména se v daném případě jedná o účastníky národního boje za osvobození v kategorii československého politického vězně, kteří byli odškodňováni jako jedni z prvních zákonem č. 217/1994 Sb.

V daném případě není popírán skutkový základ, totiž že rodič žalobce zemřel jako účastník národního boje za osvobození, a to československý politický vězeň. Nelze však znovu tuto formu národního boje za osvobození podrobovat řízení o nároku podle jiného zákona, nežli toho, který byl k odškodnění této kategorie účastníků národního boje za osvobození určen, totiž řečeného zákona č. 217/1994 Sb. Zákon, podle něhož žalovaná rozhodovala, však tuto kategorii již nezahrnuje a nelze jakýmkoli způsobem dovodit nárok podle zákona č. 261/2001 Sb. Nelze tak učinit zejména proto, že zákon výslovně stanoví podmínky, za nichž lze dětem přiznat nárok, a to v § 1 odst. 2 zákona, kdy vymezuje zásadní podmínku, totiž, že oba rodiče jako účastníci národního boje za osvobození padli nebo jeden z rodičů jako účastník národního boje za osvobození v národním boji za osvobození padl a druhý z rodičů v té době již nežil, přičemž účastníkem národního boje za osvobození je třeba ve smyslu tohoto zákona rozumět pouze ty občany, kteří spadají pod ust. § 1 odst. 1 zákona, totiž účastníky národního boje za osvobození jak jsou uvedeni v § 1 odst. 1, bodě 1 písm. c) až f), resp. v bodě 2 odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb., v daném případě tak účastníka zahraničního nebo domácího hnutí. Nelze však tento pojem ztotožnit s pojmem účastníka národního boje za osvobození bez dalšího, tj. pouze podle § 1 zákona č. 255/1946 Sb. Nelze tak z toho důvodu, že zákonodárce (i v důvodové zprávě) chápe tento zákon jako pokračování odškodnění tam, kde nebylo dosud poskytnuto. Nárok by tak bylo možno přiznat, pokud by rodiče, resp. některý z nich padl ve vlastnosti příslušníka zahraničního nebo domácího hnutí (nebo příslušníka 1 čs. armády na Slovensku, čs. partyzána či účastníka povstání v květnu 1945), nikoli však ve vlastnosti československého politického vězně, když na tuto formu účasti na národním boji za osvobození se vztahoval jiný zákon.

Nezbývá než uzavřít, že zákon se na případ žalobce nevztahuje a pokud žalovaná jeho žádosti o přiznání nároku nevyhověla, činila tak v souladu se zákonem. Proto soud žalobu zamítl pro nedůvodnost (§ 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní). O nákladech řízení pak rozhodl v souladu s ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. a contr., neboť nebyly žalovaným uváděny ani požadovány.

P o u č e n í:

Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s)

V Brně dne 24. 6. 2003

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu